

Tove Jansson 100 vuotta

Hämeenlinnan kaupunginkirjasto
Kirjavinkkejä yläkoululaisille 2014

Sirke Happonen: Muumiopas (SKS 20129)

- ▶ Kirjassa esitellään kaikki Tove Janssonin teosten hahmot.
- ▶ Hahmoista voi tunnistaa tuttavansa, ja mikä parhainta ja pahinta, myös itsensä!
- ▶ Useimmissa meissä on useaa hahmoa..
- ▶ Kirjassa on ohjeita, miten voit muuttua tietyksi hahmoksi.

Ota mymmelimmin eikä niin vilijonkasti!

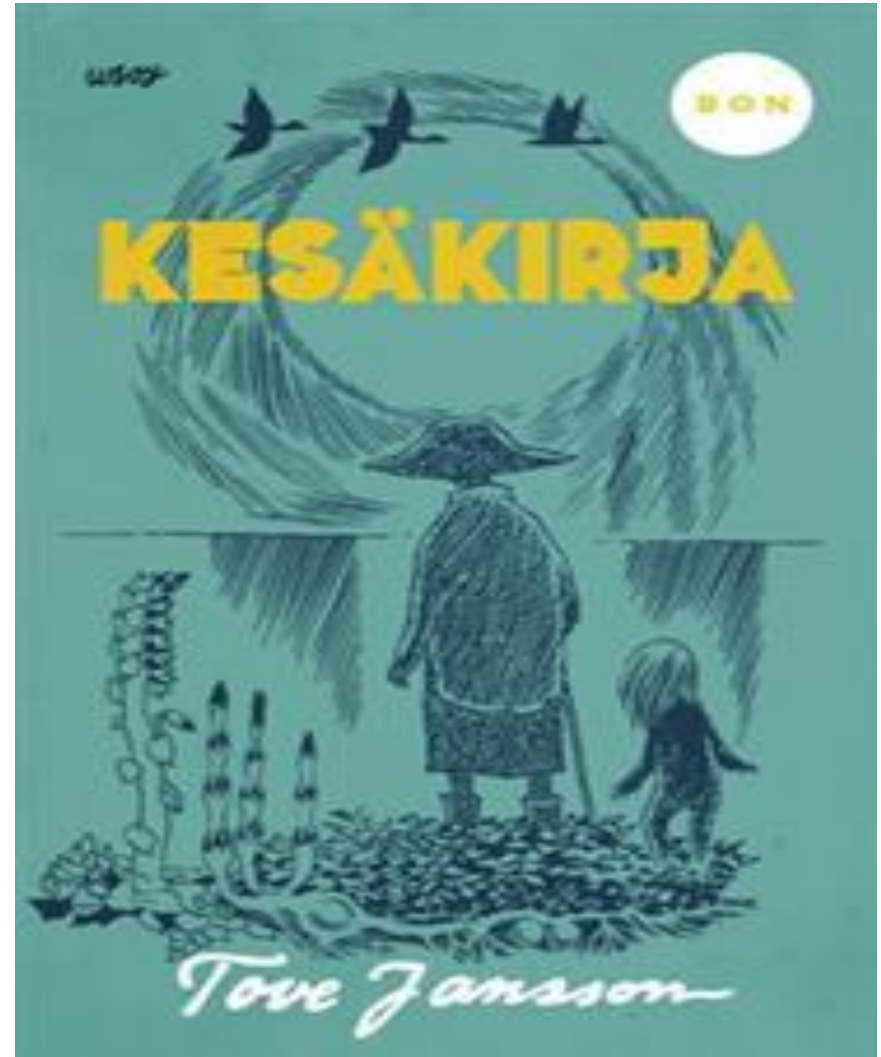
- ▶ Mymmeli (nuorempi)
Mymmelin tytär
- ▶ ”Viihtyminen on hyvin helppoa.”
- ▶ ”Jos olisin hän, pitäisin valtavan paljon minusta.”
- ▶ Ole Mymmeli ja ajattele..
Tällaista täällä on ja antaapa sitten ollakin. Jokainen askel on nautinto ja maailma suuri olohuone.
- ▶ s. 138-141
- ▶ Vilijonkka
- ▶ Siivoushullu, jonka talous on symmetrinen ja pölytön.
- ▶ Uskoo onnettomuuksiin.
- ▶ ”Mitä tekee uudella hatulla vaaran hetkenä? Yhtä hyvin voi tuhoutua vanhassakin.”
- ▶ Vilijonkka: Hirveää, että jossain on siivoamattomia kaappeja..
- ▶ Mymmeli: Ei ole mitään vaarallisempaa kuin me itse.
- ▶ s. 228-235

Tove Jansson: Kesäkirja (Wsoy 1973)

Sofian, isän ja isoäidin kesä Suomenlahden saarella.

- ▶ Kertomus vanhan naisen ja pienen lapsen ystävydestä.
- ▶ Hieno kuvaus vanhuudesta ja lapsuudesta.
- ▶ Joskus vakavaa mutta aina iloista ja lämmintä elämäntunnetta.
- ▶ Myös äänikirjana

Haassa

- ▶ Mitä sinä sanoit, kuiskasi Sophia, sillä hän ei uskonut korviaan, ja niin isoäiti lauloi saman todella ruman laulun vielä kertaalleen.
- ▶ Sophia kiipesi ojanpientareen yli ja alkoi kävellä kylään päin. Isä ei ole ikinä sanonut kakka, hän ilmoitti olkansa yli. Mistä sinä olet tuon oppinut?
- ▶ En sano, vastasi isoäiti.
- ▶ He tulivat ladolle, kapusivat jalkaportaita myöten aitojen yli ja kulkivat Nybondaksen navetan ohi, ja jo ennen kuin he olivat kaupalla asti pihapuiden alla, osasi Sophiakin sen laulun ja hän lauloi sen aivan yhtä väärin kuin isoäitinsä.
- ▶ S. 35

Tove Jansson: Kuvanveistäjän tytär (Wsoy 1969)

Toven hauskoja lapsuudenmuistelmia

- ▶ Lapsen arjen realismia, idylliä ja satua, jota mielikuvitus kuohuttaa.
- ▶ Ympäristönä isän ateljee 1920-luvun Katajanokalla Helsingissä, kesäinen Pellinki, meren lahdet ja poukamat
- ▶ Kertomuksessa mukana oikeita henkilöitä.

Kun vesi nousi

- ▶ Ikkunaruudut tärisivät ja olivat pimeitä, ja ulkona oli ruvennut satamaan. Sitten isä tempaisi oven auki ja ryntäsi keittiöön ja huusi: Voi piru! Kuvittele! Se on noussut venevajassa puoli metriä! Savi on ihan vellinä. Eikös pidä olla pirunmoista. Mutta minkäs teet.
- ▶ Kamalaa, sanoi äiti ja näytti yhtä iloiselta kuin isäkin. Ja kuule, isä sanoi. Minä kävin ensimmäisessä lahdesa, siellä se painaa päälle ja kokonainen lankkulasti on tulossa maihin. Nyt ei auta jäädä kahville. Tullaan sitten kun keritään.
- ▶ Hyvä on, äiti sanoi. Minä pidän lämpimänä. Sitten isä meni menojaan. Äiti kaatoi kahvia kaikkiin kuppeihin. Se myrsky oli paras mitä meillä on koskaan ollut. S. 66-67.

Tove Jansson: Muumipapan urotyöt (1950)

Muumipappa kirjoittaa muistelmiaan.

- ▶ Muumipappa kertoo lapsuudestaan ja nuoruudestaan, tapaa Muumimamman ja rauhoittuu.
- ▶ Lentävä jokilaiva Merenhuiske kiidättää pappaa, Fredriksonia, Hosulia ja Juksua seikkailuihin.
- ▶ Myös äänikirjana.

Muumipapan urotyöt

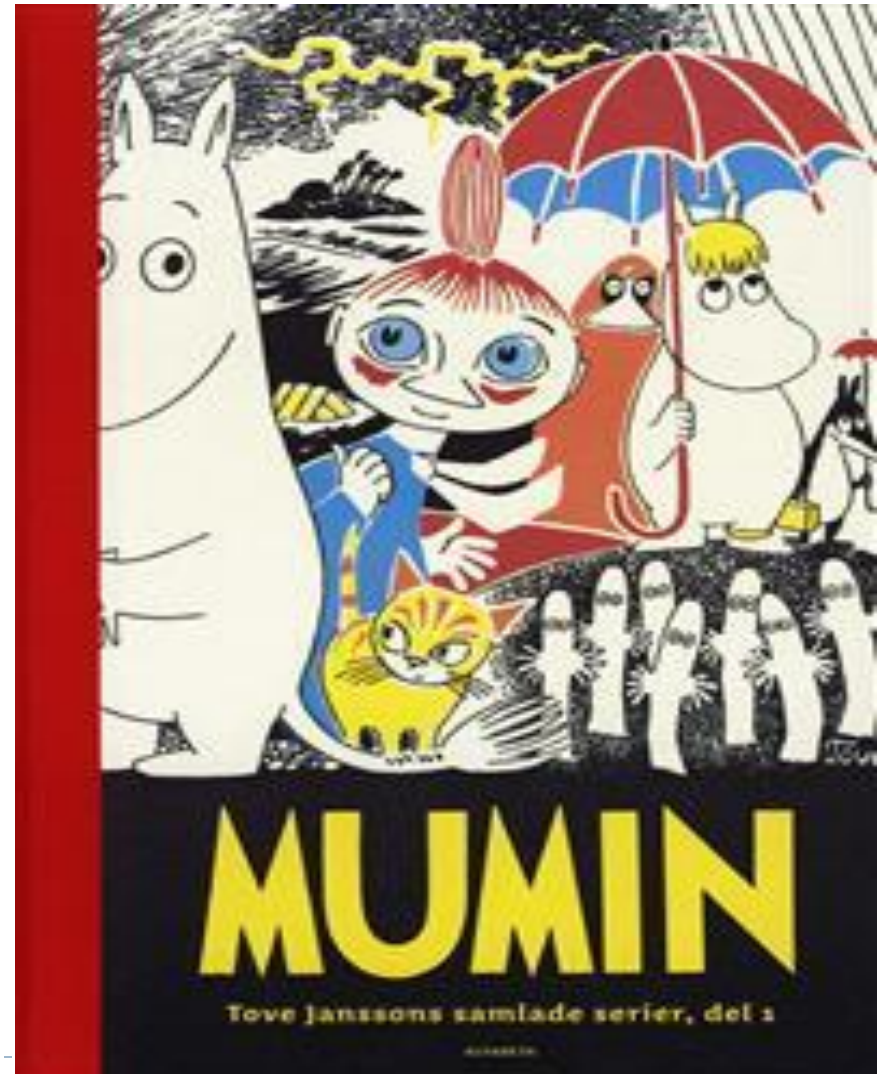
- ▶ Ei ollut mitään, mikä oli pakko tehdä, eikä mitään voinut tehdä vanhasta tottumuksesta, sillä kaikki oli upouutta. En ole koskaan voinut paremmin.
- ▶ Tätä ainutlaatuista mielentilaa kesti iltaan asti. Olin niin täynnä itseäni ja vapauttani, ettei hämärä huolettanut minua hiukkaakaan. Laulellen omaa lauluani, jossa oli pelkästään suuria sanoja (valitettavasti en muista niitä enää) vaelsin suoraan yöhön.
- ▶ Tuuli puhalsi vastaan tuoden vierasta, mukavaa tuoksua, joka täytti kuononi odotuksella. En tiennyt silloin että se oli metsän tuoksu, sammalen ja saniaisten ja tuhansien suurten puiden tuoksu.Jonkin aikaa harkitsi, olisiko parempi ryhtyä seikkailijaksi kuin tulla kuuluisaksi. Lopulta päätin tulla kuuluisaksi seikkailijaksi. Juuri ennen nukahtamista ajattelin: huomenna! S. 23

Tove Jansson: Muumit: sarjakuvaklassikot 1 (Wsoy 2008)

Muumit tunnetuiksi sarjakuvina 1954 alkaen

- ▶ 1954 englantilainen Evening News-lehti alkoi julkaista muumeja sarjakuvina, sitten ne ilmestyivät yli 40 maassa.
- ▶ Tove piirsi sarjakuvaa 5 vuotta, sitten veli Lars 15 vuotta.

Tove Jansson: Näkymätön lapsi ja muita kertomuksia (1957)

- ▶ Kertomuksia siitä, kuinka tärkeää on löytää ja hyväksyä oma itsensä ja tulla nähdyksi, kuulluksi ja ymmärretyksi juuri sellaisena kuin on.
- ▶ Myös äänikirjana.

-
- ▶ - Mitä on ironinen? kysyi Muumipeikko.
 - ▶ - No, kuvittele että liukastut johonkin limasieneen ja läsähdät istumaan keskelle puhdistettuja sieniä, sanoi Tuutikki. Tietenkin odotat äitisi suuttuvan, se olisi luonnollista. Mutta ehei, hänä ei suutukaan, sanoo vain kylmästi ja musertavasti: Ymmärrän että tuo on sinun käsityksesi tanssimisesta, mutta olisin kiitollinen, ellet tanssisi ruoassa. Suunnilleen sellaista on ironia. S. 102
-

Tove Jansson: Pikku Myyn mietekirja (Wsoy 2005)

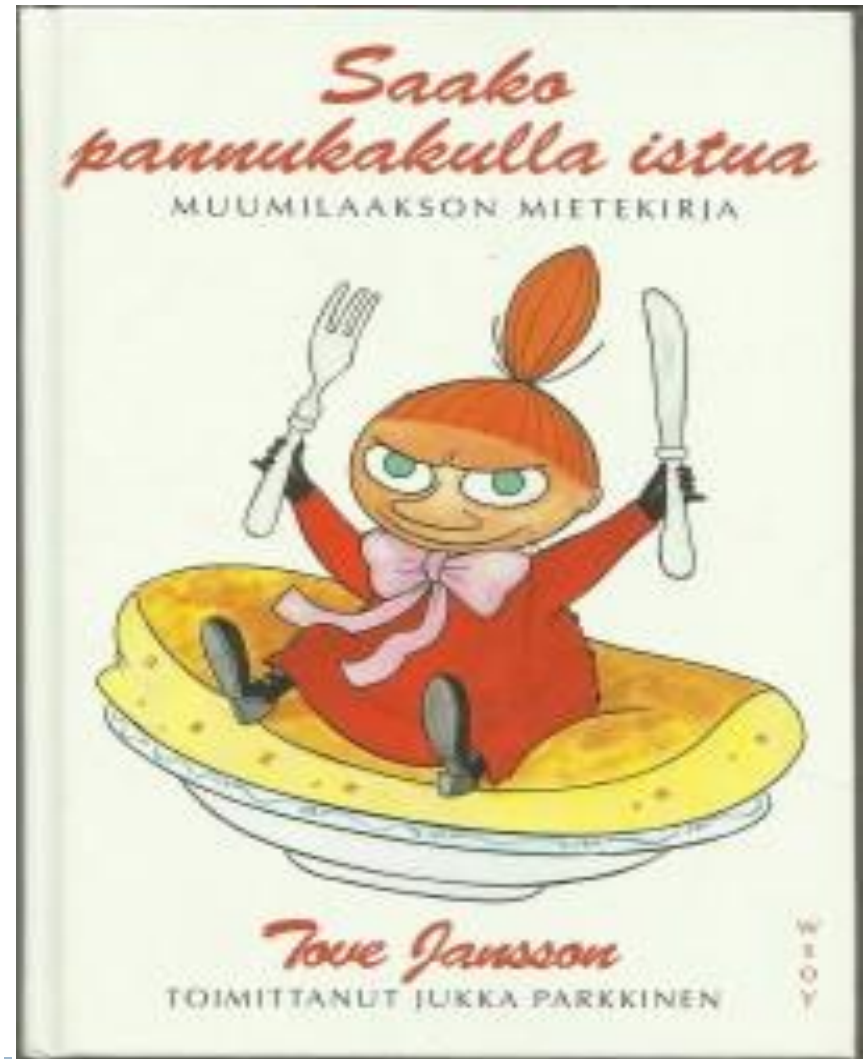
- ▶ Kirjaan on koottu muumikirjoista Pikku Myyn mietteitä ja osuvia oivalluksia kaikesta ympärillä olevasta.

-
- ▶ Toisinaan kuului jyrähdys, kuin juhlan ja hävityksen kunniaksi ammuttu tykinlaukaus, ja ihastuksen kylmät väreet kutittivat pikku Myyn selkäranka.
 - Kun ne tylsimykset eivät vain tulisi pelastamaan minua, hän ajatteli. Se pilaisi kaiken. S. 39
 - ▶ - Myy on taas poiminut kangassieniä, isä sanoi. Viime vuonna hän poimi kärpässieniä.
 - Toivotaan että hän ensi vuonna poimii kanttarelleja, sanoi äiti. Tai ainakin haperoita.
 - Toivossa on hyvä elää, huomautti pikku Myy ja nauraa kikatti itsekseen. S.27
-
-

Tove Jansson: Saako pannukakulla istua. Muumilaakson mietekirja (Wsoy 1994)

- ▶ Kirjassa on muumitarinoiden tarttuvimmat tuumailut ja villedimmät viisaudet...

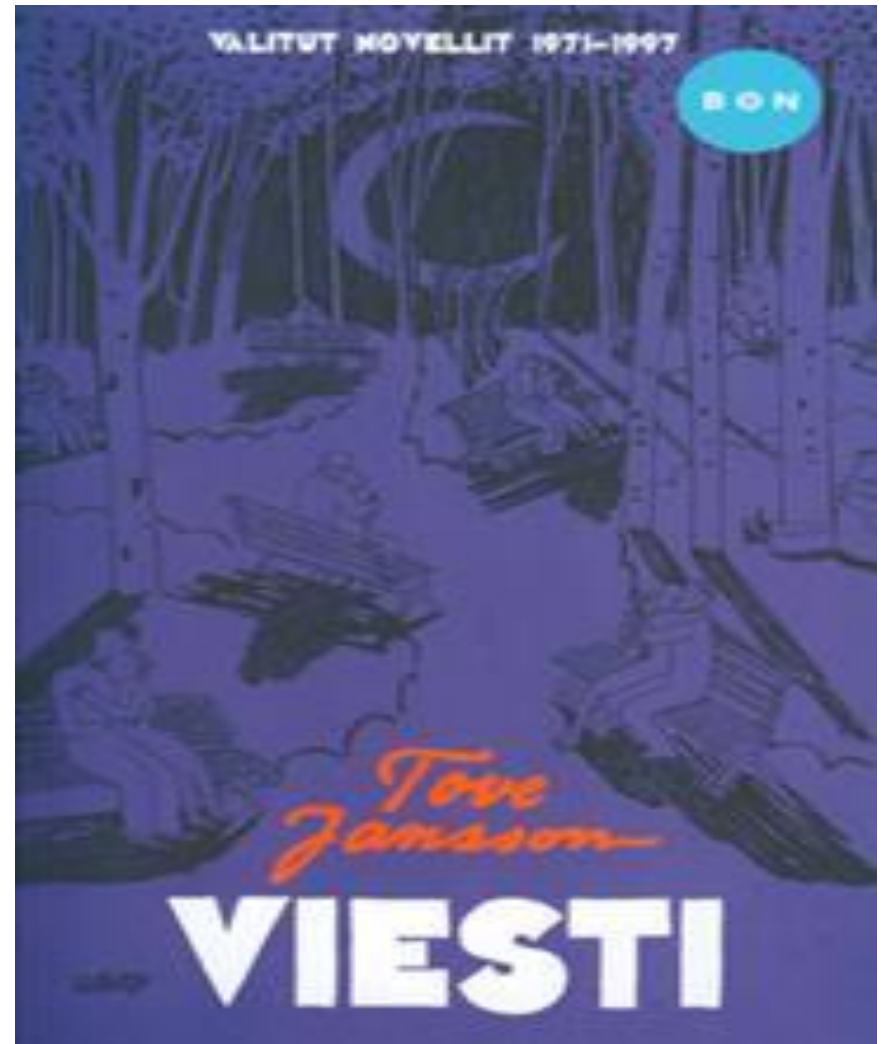

-
- ▶ Ajattelen juuri parhaillaan revontulia. Ei voi tietää ovatko ne olemassa vai näkyvätkö ne vain. Kaikki on hyvin epävarmaa, ja juuri se tekee minut levolliseksi.
Tuu-tikki, s. 34
 - ▶ On vähän surullista unohtaa muiden nimet, mutta vain mukavaa, kun saattoi unohtaa oman nimensä.
Ruttuvaari, s. 29
 - ▶ Muumitalossa oli aamiaiseksi pannukakku, suuri keltainen pannukakku vaapukkahillon kera. Sitä paitsi oli eilistä puuroa, mutta koska kukaan ei sitä halunnut, se päätettiin säästää huomiseksi. S. 16
-

Tove Jansson: Viesti. Valitut novellit 1971-1997 (Wsoy 2014)

- ▶ Tove Jansson on myös kiitetty novellikirjailija, jonka novelleja pidetään tyyliltään selkeinä ja täsmällisinä. Janssonilla on tarkka psykologinen oivalluskyky ja hän tarkastelee maailmaa lempeän ironisesti.

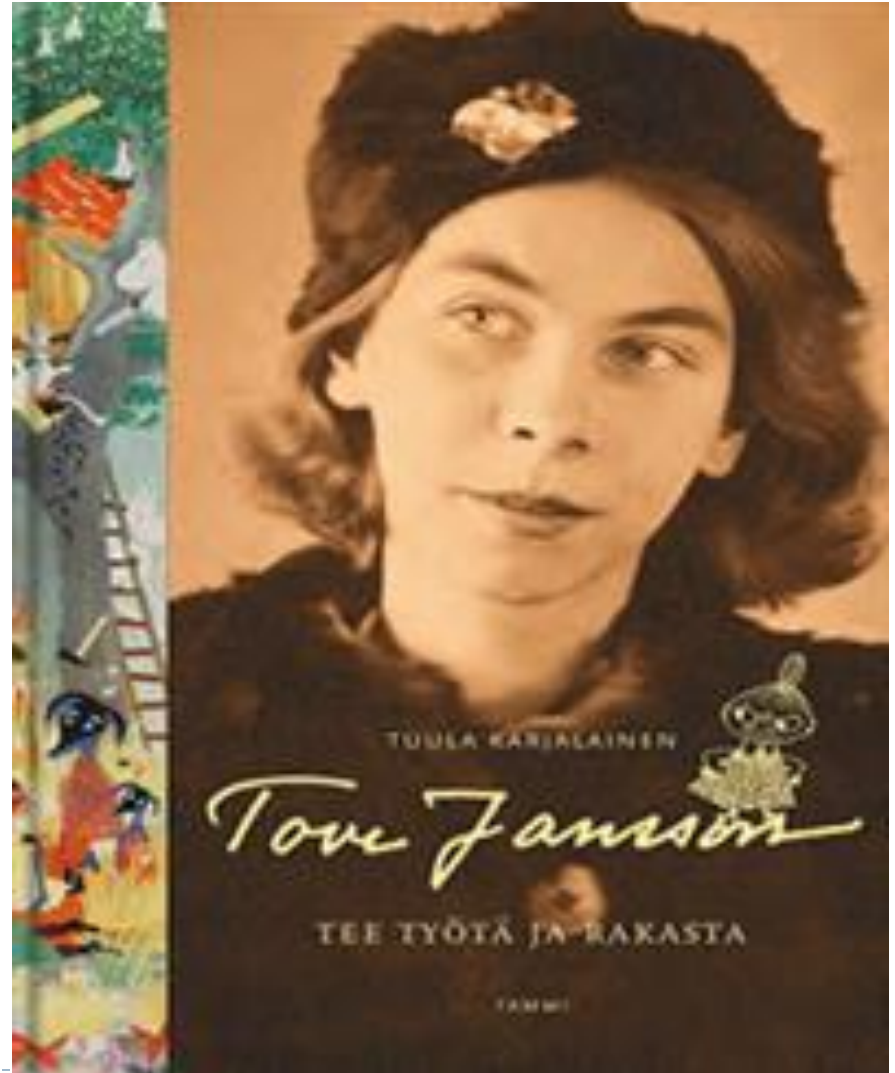
Viesti (Meddelande 1998)

- ▶ Odotamme mitä pikimmin vastaustanne tiedustelumme koskien WC-paperiin pastellivärillä painettavia muumiaiheita
- ▶ Hei! Meitä on kolme tyttöä joiden sinua koskevalla esitelmällä on kamala kiire joten voisitko auttaa kertomalla ihan lyhyesti kuinka aloit kirjoittaa ja miksi ja mitä ajattelet elämästä ja sitten jokin sanoma nuorisolle, tiedät kyllä. Kiitos jo etukäteen
- ▶ Dear Jansson san, I have collected money for a long time. I will come and sit at your feet to understand. Please when can I come there?

Tuula Karjalainen: Tove Jansson: tee työtä ja rakasta (Tammi 2013)

- ▶ Tove Janssonin (1914-2001) elämä ja taide nivoutuivat tiiviisti toisiinsa. Hän vaikutti myös aikansa arvoihin ja asenteisiin hiljaisena mutta tinkimättömänä omien valintojensa mukaan eläjänä, esimerkkinä.

-
- ▶ Taiteessa Tove korosti haluavansa olla vapaa ja tärkeää se oli hänen omassa elämässäänkin. Vahva aatteisiin uskominen... oli kaukana hänen maailmastaan. Yhteiskunnan ja ihmisten säätämät kiellot... niihinkin Tove usein suhtautui kirjoissaan avoimen kielteisesti. Jo koulu sääntöineen oli herättänyt hänessä suurta vastenmielisyyttä. Tottelemattomuus ei ollut suurikaan synti Toven maailmassa. Omassa elämässään hän toimi omien näkemystensä ja moraalinsa mukaan, ei kumartanut yleistä mielipidettä suurissakaan asioissa sitä kuitenkaan alleviivaamatta... Ensimmäiset teatteriesitykset ja kirjatkin herättivät pahennusta, koska niiden pelättiin ohjaavan lapset väärille tavoille. S. 130
-
-

-
- ▶ Miksi maalaustaiteelle omistautunut lahjakas kuvataiteilija alkoi kirjoittaa muumikirjoja?
 - ▶ Hän kirjoitti kirjat itselleen, ainakin aluksi. Niiden kautta hän pakeni sotaa ja maailman kovuutta
 - ▶ Tove löysi piilopaikkansa Muumilaaksosta. Kyse ei ollut lopullisesta pakenemisestä todellisuudesta vaan käymisestä muualla, josta tullaan aina takaisin.
 - ▶ Kirjoittaminen aktivoi lapsuuden onnen tunteet – olla vain pieni lapsi äitinsä lähellä, kuunnella jännitystä kihelmöiden hiukset nostattavia seikkailuja ja olla silti turvassa. Tuon tunteen hän halusi antaa lukijoilleen. S. 133-135
-

Erik Kruskopf: Kuvataiteilija Tove Jansson (Wsoy 1992)

- ▶ Taiteilijamuotokuva Tove Janssonista, jolle kuvataide oli ominta ja rakkainta aluetta.
- ▶ Tove Jansson teki piirroksia, luonnoksia, pilapiirroksia, kuvituksia, näyttämökuvia, maalauksia, akvarelleja, seinämaalauksia...

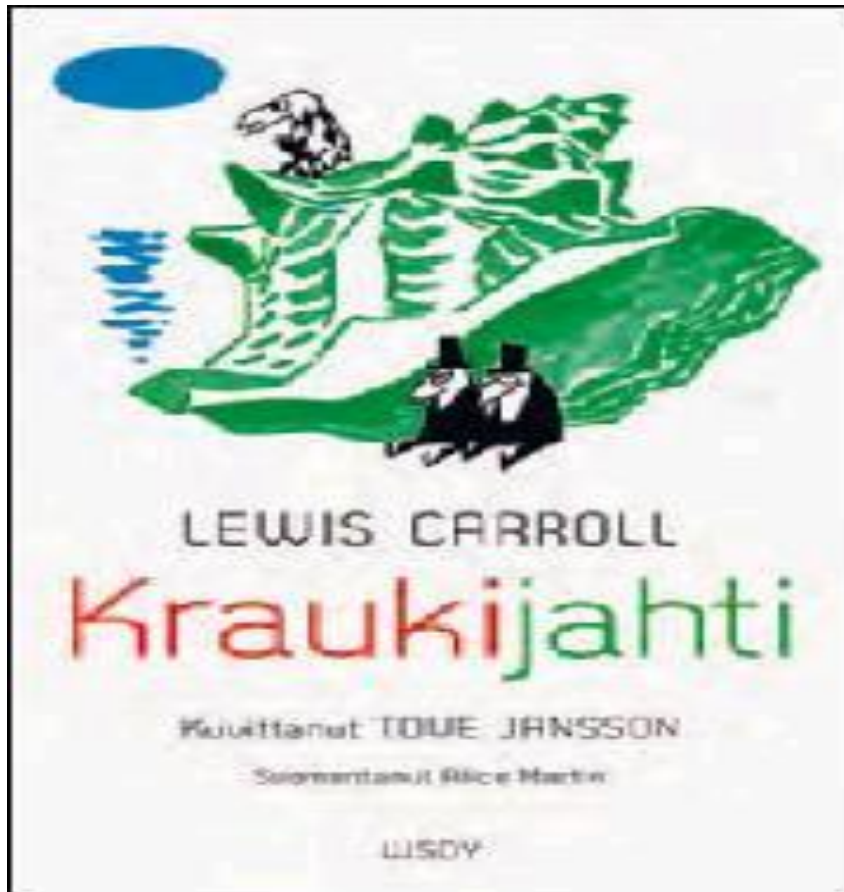

-
- ▶ Kuvat puhuvat eri aisteille ja usein olennaisesti eri tavoin kuin sanat. Tove Janssonin kohdalla voidaan hyvällä syyllä väittää, että kuva on hänen koko luomistyönsä tärkein elementti. S. 7
 - ▶ !1960-luvulla kriitikko Olli Valkonen kirjoitti Tove Janssonin taiteen olemuksesta: Lämmin elämänmyönteinen värien maailma on harvinainen ilmiö suomalaisessa maalauksessa, ja vaikei se nyt olisi aivan matisselaisesti hallittua, sillä on tässä vastaavanlaista vaikutusta.
 - ▶ Tove Jansson käytti värejä kuin Matisse: itsenäisesti, todellisuus lähtökohtanaan ja silti riippumattomana siitä.
 - ▶ S. 264

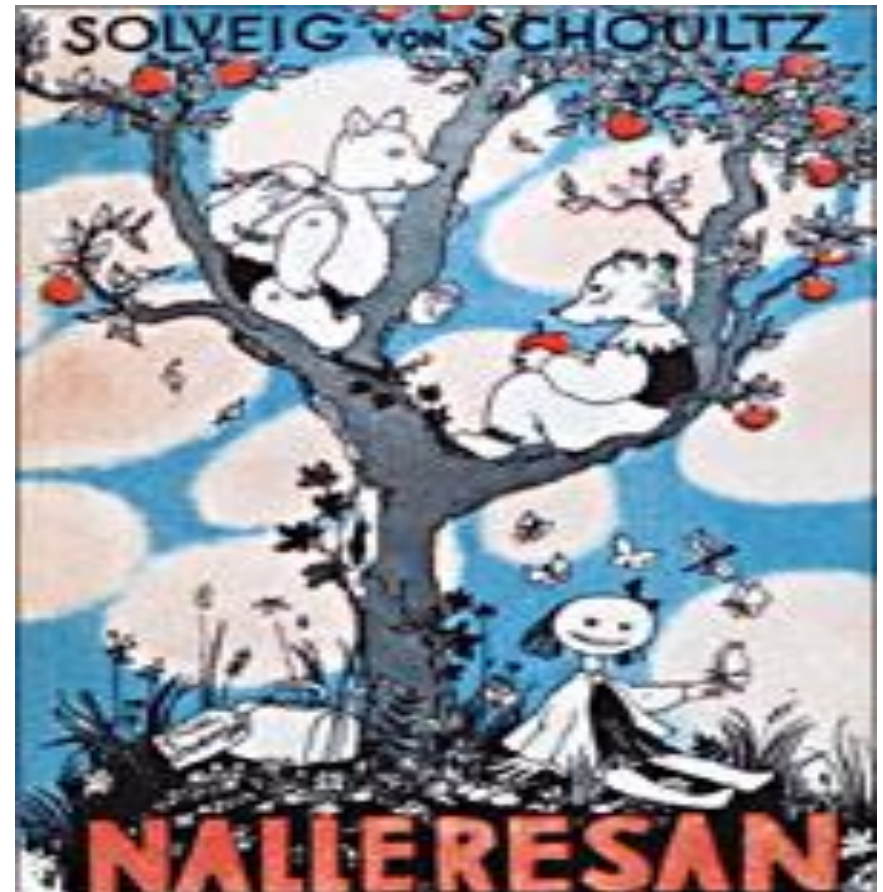

Tove Janssonin kuvittamia teoksia

Lewis Carroll: Kraukijahti

Solveig von Schoultz: Nalleresan

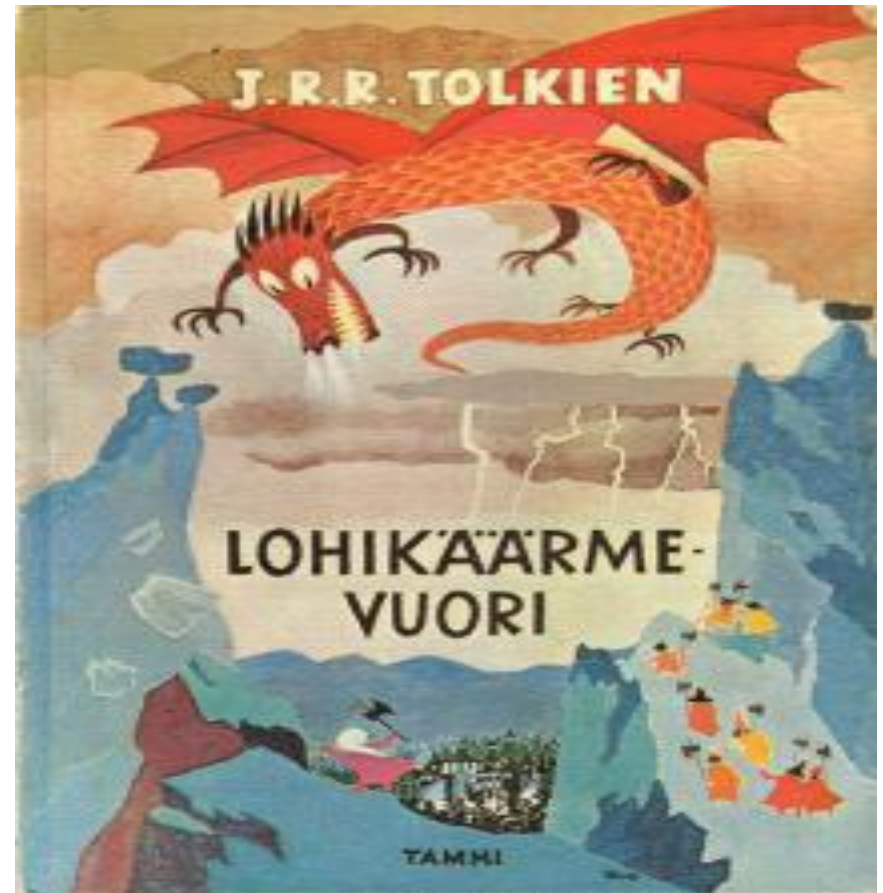

Tove Janssonin kuvittamia teoksia

J.R.R. Tolkien: Hobitti

J.R.R. Tolkien:
Lohikäärmevuori

Kunniallinen petkuttaja (1985)

- ▶ Ritva Nuutisen ohjaama televisioelokuva pohjautuu Tove Janssonin saman nimiseen romaaniin.
- ▶ Elokuva kertoo ihmisten välisestä yhteenotosta. Eristäytyneessä kylässä asuvan Katri Klingin, tämän veljen ja lastenkirjailija Anna Aemelin elämät kietoutuvat yhteen.

Helena Leppänen: Muumilaakso Arabiassa: keräilijän aarteet (Wsoy 2014)

- ▶ Kirjaan on koottu keräilijöiden rakastamat muumiaiheiset kodin käyttöesineet sekä koriste-esineistöä Arabia tuotannosta 1950-luvulta nykypäivään.
- ▶ Keräilijät kertovat, miksi juuri mummiesineet viehättävät.

Linkkejä Tove Janssonista

- ▶ Tove Jansson verkkogalleria

<http://www.tovejansson.fi/>

- ▶ HeSa:n muistokirjoitus Tove Janssonista

<http://www.hs.fi/muistot/Tove+Jansson/a1364357642592>

- ▶ Tampereen taidemuseon Muumilaakso

<http://muumilaakso.tampere.fi/>

